

«ALQUIMIA DO VERBO», DE ARTHUR RIMBAUD

Traducción de María González Lopo

ALQUIMIA DO VERBO

Do meu. A historia dunha das miñas loucuras.

Dende había moito tempo vangloriábame de posuír todas as paisaxes posibles, e atopaba irrisorias as celebridades da pintura e da poesía moderna.

Gostaba das pinturas idiotas, lindeiras, decorados, panos de titiriteiros, letreiros, estampas populares; a literatura anticuada, latín de igrexa, libros eróticos mal ortografados, romances das nosas avoas; contos de fadas, libriños da infancia, óperas vellas, refráns parvos, ritmos inxenuos.

Soñaba cruzadas, viaxes de descubrimentos dos que non se conserva relación, repúblicas sen historias, guerras de relixión abafadas, revolucións de costumes, desprazamentos de razas e de continentes : cría en todos os feitizos.

¡Inventei a cor das vocais! - A negro, E branco, I vermello, O azul, U verde. - Regulei a forma e o movemento de cada consoante, e, con ritmos instintivos, gabeime de inventar un verbo poético accesible, antes ou despois, a todos os sentidos. Reservaba a traducción.

Foi primeiro un estudio. Escribía silencios, noites, anotaba o inefable. Fixaba vertixes.

Lonxe dos paxaros, dos rabaños, das labregas,
¿Que bebía, a xeonllos nesta uceira
Arrodeado de tenras fragas de abeleiras,
Nunha brétema de tarde verde e tépeda?

¿Que podía beber neste xove Oise,
-¡Olmos sen voz, herba sen flor, ceo cuberto!-
Beber nestas cabazas marelas, lonxe do casoupo
Benquerido? Algún licor de ouro que fai suar.

Figuraba un equívoco letreiro de pousada.
- O trebón veu botar o ceo. Á tardiña
A auga das fragas perdíase nas areas virxes,
O vento de Deus guindaba xeos ás pozas;

Chorando, vía ouro - e non puiden beber. -

Ás catro da mañá, no verán,
O sono de amor aínda dura.

Baixo as boscaxes esváese
O olor do serán festexado.

Aló, no seu vasto obradoiro
Baixo o sol das Hespérides,
Axítanse xa - en mangas de camisa -
Os Carpinteiros.

Nos seus Desertos de lique, tranquilos,
Preparan os preciosos artesoados
Onde a cidade
Pintará ceos falsos.

Oh, por eses Obreiros feiticeiros
Vasalos dun rei de Babilonia,
¡Venus! deixa un momento aos Amantes
E á súa alma en coroa.

Oh Raíña dos Pastores,
Leva aos traballadores a augardente,
Que as súas forzas estean en paz
Esperando o baño no mar ao mediodía.

As antigallas poéticas ocupaban unha parte importante na miña alquimia do verbo.

Habitueime á alucinación simple : vía moi limpamente unha mesquita no canto dunha fábrica, unha escola de tambores formada por anxos, carruaxes nas rotas do ceo, un salón no fondo dun lago; os monstros, os misterios; un título de vaudeville erguía espantos diante miña.

¡Logo expliquei os meus sofismas máxicos coa alucinación das palabras!

Rematei por atopar sagrada a desorde do meu espírito. Estaba ocioso, presa dunha forte febre : envexaba a felicidade dos animais, - ¡as eirugas que representan a inocencia do limbo, as toupas, o sono da virxindade!

O meu carácter acedábase. Dicialle adeus ao mundo nunha especie de romanzas

:

CANCIÓN DA TORRE MÁIS ALTA

Que veña, que veña,
O tempo que namora.

Tanto a paciencia cultivei
Que para sempre esquezo.
Temores e sufrimentos
Fóronse aos ceos.
E a sede malsá

escurece as miñas veas.

Que veña, que veña,
O tempo que namora.

Semellante á pradería
Ao esquecemento abandonada,
Medrada, e florecida
De incensos e de xoios,
Ao fero zunido
Das sucias moscas.

Que veña, que veña,
O tempo que namora.

Gustei do deserto, das hortas queimadas, das tendas murchas, das bebidas temperadas. Arrástrabame nas canellas fedorentas e, cos ollos pechados, ofrecíame ao sol, deus de lume.

« Xeneral, se fica un vello canón nas túas murallas en ruínas, bombardéanos con anacos de terra seca. ¡Aos espellos dos comercios espléndidos! ¡nos salóns! Faille comer a súa poeira á cidade. Enferruxa as gárgolas. Enche os toucadores de po ardente de rubí...»

¡Oh! ¡a mosquiña embriagada no urinario da pousada, namorada da borraxe, e que destrúe un raio!

FAME

Se teño gusto, non é senón
Pola terra e as pedras.
Susténtome sempre de aire,
De rocha, de carbóns, de ferro.

Fames de meu, xirade. Pacede, fames,
O prado dos sons.
Atraede o ledó veleno
Das enredadeiras.

Comede os croios que se creban,
As vellas pedras de igrexas;
Os seixos dos vellos diluvios,
Pans sementados nos vales grises.

O lobo berraba baixo as follas
Cuspindo as fermosas plumas
Da súa comida de aves :

Coma el consúmome.

As leitugas, as froitas
Non esperan senón a colleita;
Mais a araña da sebe
Non come senón violetas.

¡Que durma! que ferva
nos altares de Salomón.
O caldo corre sobre a ferruxe,
E mestúrase ao Cedrón.

Por fin, oh felicidade, oh razón, afastei do ceo o azul, que é negro, e vivín, faísca de ouro da luz *natureza*. Ledo, puña unha expresión bufa e perdida a máis non dar :

¡Foi atopada!
¿Que? a eternidade.
É a mar mesturada
Ao sol.

Miña alma eterna,
Cumpre o teu voto
Malia a noite soa
E o día de lume.

¡Así afástaste
Dos humanos sufraxios,
Dos comúns impulsos!
Voas segundo...

- Xamais a esperanza.
Sen *orietur*.
Ciencia e paciencia,
O suplicio é certo.

Xa non hai porvir,
Brasas de satén,
O voso ardor
É o deber.

¡ Foi atopada!
-¿Que? - A Eternidade.
É a mar mesturada
Ao sol.

Volvinme unha ópera fabulosa : vin que todos os seres posúen a fatalidade da dita : a acción non é a vida senón unha maneira de estragar calquera forza, un desacougo. A moral é a febleza dos miolos.

Varias vidas *outras* a todo ser semellábanme debidas. Este señor non sabe o que fai : é un anxo. Esa familia é unha camada de cans. Perante varios homes, conversei moi alto cun momento dunha das súas outras vidas. - Así ameí a un porco.

Ningún dos sofismas da loucura, - a loucura que se reclúe, - esquecín : podería repetilos todos, posúo o sistema.

A miña saúde foi ameazada. O terror chegaba. Caía en sonos de varios días, e, ergueito, continuaba os soños máis tristes. Estaba maduro para o pasamento, e por un camiño de perigos a miña febleza levábame aos confíns do mundo e da Cimeria, patria da escuridade e dos turbillóns.

Tiven que viaxar, distraer os feitizos reunidos no meu cerebro. No mar, que amaba como se tivese que lavar-me dunha mancha, vía erguerse a cruz consoladora. Fora condenado polo arco da vella. A Dita era a miña fatalidade, o meu remorso, o meu verme : a miña vida sería sempre demasiado inmensa para ser consagrada á forza e á beleza.

¡A Dita! O seu dente, doce á morte, advertíame ao canto do galo, *-ad matutinum*, ao *Christus venit*, -nas máis escuras cidades :

¡Oh tempadas, oh castelos!
¿Que alma non ten defectos?

Fixen o máxico estudio
Da felicidade, que ninguén elude.

Sáúdoa, cada vez
Que canta o galo gálico.

¡Ah! xa non terei desexos :
Encargouse da miña vida.

Este feitizo tomou alma e corpo
E dispersou os esforzos.

¡Oh tempadas, oh castelos!

A hora da súa fuxida, ¡ai!
Será a hora do pasamento.

¡Oh tempadas, oh castelos!

Isto pasou. Sei hoxe saudar á beleza.

*(O texto de «Alchimie du verbe» está tomado de Arthur Rimbaud, **Œuvres Complètes**, Paris, Gallimard, Bibliothèque de la Pléiade, 1972, pp. 106-112).*